

ВИСНОВОК

рецензента, кандидата педагогічних наук, доцента
Степанової Людмили Павлівни
про дисертаційне дослідження **Лю Кесінь**
на тему **«Формування в майбутніх учителів музики індивідуального
стилю керівництва дитячим творчим колективом»**,
подане на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії
за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Актуальність дослідження Лю Кесінь обумовлюється своєчасністю та необхідністю вирішення завдань наукового осмислення особливостей розвитку та вдосконалення сучасної системи освіти щодо проблеми підготовки фахівців, здатних оригінально і високопрофесійно мислити, здатних до партнерської взаємодії та ефективної управлінської (менеджерської) діяльності.

У цьому контексті особливої гостроти набуває питання фахової підготовки майбутніх учителів музики до керівництва дитячим творчим колективом, успішна діяльність якого значною мірою визначається умілим керівництвом лідера зі сформованим індивідуальним стилем керівництва.

У своєму дослідженні Лю Кесінь виходить із розуміння індивідуального стилю керівництва як складника професійного становлення можливого майбутнього керівника і включає професіоналізм керівника, його психолого-педагогічні знання та уміння їх застосовувати та виконавських аспектів його підготовки.

Таким чином, тема дисертаційного дослідження Лю Кесінь щодо формування у процесі фахового навчання в майбутніх учителів музики індивідуального стилю керівництва дитячим творчим колективом є актуальною проблемою мистецької освіти, розв'язання якої сприяє подальшому ефективному розвитку їх персональних інтелектуальних та музично-творчих можливостей у майбутній педагогічній діяльності.

Робота з творчим колективом є однією із стрижневих можливостей професійної самореалізації майбутніх учителів мистецтва в різних ланках освіти, про що зазначено у **вступі** дисертації. У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, чітко окреслено об'єкт (процес фахової підготовки майбутніх учителів музики), предмет (педагогічні умови та методика формування у майбутнього вчителя музики індивідуального стилю керівництва дитячим музично-інструментальним колективом), мету (теоретично обґрунтувати та перевірити методичні засади формування в майбутнього вчителя музики індивідуального стилю керівництва дитячим творчим колективом (на прикладі діяльності колективу музично-інструментального спрямування) та завдання дослідження, наведено комплекс

теоретичних, емпіричних та статистичних методів, застосованих для досягнення мети і розв'язання поставлених завдань, представлено наукову новизну та практичне значення одержаних результатів.

У першому розділі «Теоретичні основи формування у майбутнього вчителя музики індивідуального стилю керівництва творчим дитячим колективом» розкрито проблему індивідуального стилю керівництва творчим дитячим колективом у психолого-педагогічному та естетикомистецтвознавчому вимірі, розглянуто дитячий мистецький колектив як суб'єкт творчого процесу, представлено проблематику індивідуального стилю керівництва дитячим творчим колективом в освітньому процесі професійної підготовки майбутнього вчителя. Виокремлено індикатори оптимального індивідуального стилю керівництва дитячим колективом для творчого успіху та вимоги до особистісних рис керівника та його професійної підготовленості. Досліджено сутність феномену індивідуального стилю керівництва дитячим творчим колективом, який, на думку автора, є динамічним утворенням, що вдосконалюється з набуттям досвіду.

Оригінальним і цікавим, на нашу думку, є визначений дисертанткою стрижневий орієнтир для формування індивідуального стилю керівництва творчим дитячим колективом в майбутнього вчителя музики в естетикомистецтвознавчому плані. Маємо на увазі ансамблевість як уміння керівника поєднувати баланс суб'єктності і впливовості на колектив, що забезпечують відповідну психологічну атмосферу, поглиблення мотивації, розвиток і спонукання до саморозвитку учасників колективу тощо.

Заслуговує на увагу змістово-компонентна структура, визначена на основі проведеного Лю Кесінь сутнісного аналізу досліджуваного феномена. У її складі конкретизовано наступні структурні компоненти: когнітивний, мотиваційно-ціннісний, діяльнісний, комунікативний (як інтегральний).

У другому розділі «Методичні засади формування у майбутнього вчителя музики індивідуального стилю керівництва творчим дитячим колективом» обґрунтовано комплекс найбільш дієвих *педагогічних підходів* (діалогічний, особистісно орієнтований, діяльнісний, компетентнісний і суб'єктний), педагогічних *принципів* формування досліджуваної якості, а також опис відповідних *педагогічних умов* (наскрізне мотивування до осмисленої багаторівневої мистецької комунікації в процесі опанування всіх фахових дисциплін, що враховує і мотивування до такої сфери професійної самореалізації, як можливий вибір роботи із дитячим творчим колективом; виокремлення аспектів індивідуального стилю керівництва в процесі опанування методик роботи з дитячим колективом, що супроводжуються проходженням педагогічної практики; спрямування студентів-музикантів під час власного і загальнотеоретичного мистецтвознавчого власного

виконавського розвитку на мотивоване оволодіння художньою і міжособистісною емпатією і рефлексією/саморефлексією), підпорядкованих стрижневій, визначеній як усвідомлена проєкція власної діяльності майбутніх учителів музики в студентському творчому колективі на можливу професійну самореалізацію в колективі дитячому на підґрунті креативного пошуку та прагнення успіху; обґрунтовується *методика* формування досліджуваного феномена.

Безперечним науковим здобутком є запропонована структурно-функціональна *модель* процесу формування індивідуального стилю керівництва творчим дитячим колективом у майбутніх учителів музики.

Відзначаємо ґрунтовність *методичних засад*, які стали основою представленого у **третьому** розділі «Експериментальна апробація методичних засад формування у майбутніх учителів музики індивідуального стилю керівництва дитячим творчим колективом» методичного забезпечення. Відповідно до визначених у першому розділі структурних компонентів у третьому розділі дисертації було розроблено *критерії* замірювання стану їхньої сформованості: когнітивний рефлексивно-управлінський критерій; емоційно-мотиваційний; діяльнісно-творчий управлінський та інтегрально-комунікативний з *показниками* та творчо і своєрідно сформульованими рівнями сформованості (найвищий, або особистісно мобільний емпатійний рівень; достатній, або творчо конструктивний рівень; початковий, або творчо перспективний рівень; низький, або індиферентний/емоційно негативний рівень); описано організацію і перебіг *педагогічного експерименту*. На основі ретельно проведеної та представленій у дисертації статистичної обробки даних проаналізовано динаміку сформованості індивідуального стилю керівництва дитячим творчим колективом музично-інструментального спрямування як результату впровадження запропонованої поетапної методики, ефективність якої засвідчує порівняльний аналіз математичних обчислень.

Авторська методика містить *три блоки*, зміст яких спрямований на вдосконалення і збагачення кожного компонента змістової структури досліджуваного особистісного феномена і реалізується процесуально в конкретних векторах на адаптивному, пізнавально-рефлексивному, апробувальному, перспективно прогностичному етапах.

Переконливі дані експериментального дослідження були отримані в результаті застосування доцільних дієвих *методів* (зацікавлення; інформативні бесіди про діяльність відомих педагогів та цікавих дитячих колективів минулого і сучасних реалій; діалогічні (ігрові ситуації спілкування з представниками творчого колективу) моделювання ситуацій вербального просвітництва із різних питань; аналіз репетиційного процесу (за наявності даних), аналіз ситуацій сценічного образу колективу під час виступу; само-

виконавського розвитку на мотивоване оволодіння художньою і міжособистісною емпатією і рефлексією/саморефлексією), підпорядкованих стрижневій, визначеній як усвідомлена проєкція власної діяльності майбутніх учителів музики в студентському творчому колективі на можливу професійну самореалізацію в колективі дитячому на підґрунті креативного пошуку та прагнення успіху; обґрунтовується *методика* формування досліджуваного феномена.

Безперечним науковим здобутком є запропонована структурно-функціональна *модель* процесу формування індивідуального стилю керівництва творчим дитячим колективом у майбутніх учителів музики.

Відзначаємо ґрунтовність *методичних засад*, які стали основою представленого у **третьому** розділі «Експериментальна апробація методичних засад формування у майбутніх учителів музики індивідуального стилю керівництва дитячим творчим колективом» методичного забезпечення. Відповідно до визначених у першому розділі структурних компонентів у третьому розділі дисертації було розроблено *критерії* замірювання стану їхньої сформованості: когнітивний рефлексивно-управлінський критерій; емоційно-мотиваційний; діяльнісно-творчий управлінський та інтегрально-комунікативний з *показниками* та творчо і своєрідно сформульованими рівнями сформованості (найвищий, або особистісно мобільний емпатійний рівень; достатній, або творчо конструктивний рівень; початковий, або творчо перспективний рівень; низький, або індіферентний/емоційно негативний рівень); описано організацію і перебіг *педагогічного експерименту*. На основі ретельно проведеної та представленій у дисертації статистичної обробки даних проаналізовано динаміку сформованості індивідуального стилю керівництва дитячим творчим колективом музично-інструментального спрямування як результату впровадження запропонованої поетапної методики, ефективність якої засвідчує порівняльний аналіз математичних обчислень.

Авторська методика містить *три блоки*, зміст яких спрямований на вдосконалення і збагачення кожного компонента змістової структури досліджуваного особистісного феномена і реалізується процесуально в конкретних векторах на адаптивному, пізнавально-рефлексивному, апробувальному, перспективно прогностичному етапах.

Переконливі дані експериментального дослідження були отримані в результаті застосування доцільних дієвих *методів* (зацікавлення; інформативні бесіди про діяльність відомих педагогів та цікавих дитячих колективів минулого і сучасних реалій; діалогічні (ігрові ситуації спілкування з представниками творчого колективу) моделювання ситуацій вербального просвітництва із різних питань; аналіз репетиційного процесу (за наявності даних), аналіз ситуацій сценічного образу колективу під час виступу;

самопрезентації, ознайомлювально-ігрові методи; мозковий штурм). Серед дієвих *форм* відзначаємо пізнавальні квести, флешмоби, пресконференції.

Висновки, концентруючи зміст дисертаційної роботи, визначають її актуальність, **новизну** (*вперше* визначено змістово-компонентну структуру феномену сформованості в майбутнього вчителя музики індивідуального стилю керівництва дитячим творчим колективом, розроблено критерії, схарактеризовано гіпотетичні рівні сформованості досліджуваного феномена з метою діагностування, обґрунтовано педагогічні умови, розроблено поетапну методику формування в майбутніх учителів музики індивідуального стилю керівництва дитячим творчим колективом), теоретичну доцільність і **практичну цінність**, що полягає в розробленні методичних засад формування індивідуального стилю керівництва дитячим творчим колективом, які мотивують майбутніх учителів музики до самореалізації в цьому напрямі професійної діяльності і забезпечують її успішність. Результати дослідження можуть використовуватися в освітньому процесі закладів вищої мистецько-педагогічної освіти з метою удосконалення фахової підготовки студентів.

Дисертаційна робота Лю Кесінь є змістовним, дослідженням, що має логічну структуру, чіткий підхід до висвітлення досліджуваної проблеми, достатню джерельну базу.

ВИСНОВОК. Дисертація Лю Кесінь на тему «Формування в майбутніх учителів музики індивідуального стилю керівництва дитячим творчим колективом» є цілісним, самостійним та завершеним дослідженням, що за своїм науково-теоретичним рівнем, новизною постановки та розв'язання досліджуваної проблеми, аргументованістю теоретичних положень, висновків та практичним значенням відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44 і може бути рекомендоване до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді зі спеціальності 014 Середня освіта (музичне мистецтво).

Рецензент

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри хорового диригування
та теорії і методики музичної освіти
факультету мистецтв
імені Анатолія Авдієвського
УДУ імені Михайла Драгоманова

